روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

قوه مجریه
مرجع تصویب: هیات وزیران **شنبه،۱۷ خرداد ۱۳۹۳**
شماره ویژه نامه: ۶۸۴

سال هفتاد شماره ۲۰۱۶۹

آیین‌نامه تعیین و احراز مصادیق عملی شهید، در حکم شهید و سایر مصادیق ایثارگری (مفقودالاثر، جانباز، آزاده و اسیر)

شماره۲۵۸۲۵/ت۴۹۱۸۹هـ ۱۰/۳/۱۳۹۳

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ـ وزارت اطلاعات
بنیاد شهید و امور ایثارگران

هیأت‌وزیران در جلسه ۲۴/۲/۱۳۹۳ به پیشنهاد شماره ۹/۶۲/۱۰۶/۲۴۲۰۶ مورخ ۲۷/۱/۱۳۹۲ وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران و ستاد کل نیروهای مسلح و به استناد تبصره (۱) ماده (۴) اصلاحی قانون اساسنامه بنیاد شهید و امور ایثارگران ـ مصوب ۱۳۸۷ـ و تبصره بند (الف) ماده (۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ـ مصوب ۱۳۹۱ـ ، آیین‌نامه تعیین و احراز مصادیق عملی شهید، در حکم شهید و سایر مصادیق ایثارگری (مفقودالاثر، جانباز، آزاده و اسیر) را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین‌نامه تعیین و احراز مصادیق عملی شهید، در حکم شهید و سایر مصادیق ایثارگری (مفقودالاثر، جانباز، آزاده و اسیر)

ماده۱ـ در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح به کار می‌روند:

۱ـ شهید : کسی که جان خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران و استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار نثار نموده یا می‌نماید.

۲ـ در حکم شهید: کسی که از نظر مأموریت، وظایف و اهداف تعیین شده همانند شهید است، ولی از لحاظ شرایط وقوع یا محل شهادت متفاوت می‌باشد.

۳ـ جانباز: کسی که سلامتی خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار از دست داده و به اختلالات و نقص‌های جسمی یا روانی دچار شود.

۴ـ در حکم جانباز: کسی که از نظر مأموریت، وظایف و اهداف تعیین شده همانند جانباز است، ولی از لحاظ شرایط وقوع و محل مجروحیت، متفاوت می‌باشد.

۵ ـ مفقودالاثر: کسی که با هدف و منظور مندرج در بند (۱) در عملیات‌های علیه تجاوز دشمن و ضد انقلاب شرکت نموده و در حین عملیات در منطقه عملیاتی و جنگی و یا تغییر آرایش جنگی از وضعیت وی خبری در دست نباشد که در آینده ممکن است با کشف پیکر او و یا با اخبار دقیق یگانی و دیگر سازمان‌ها و مراکز مسئول، شهادت، اسارت و یا وضعیت دیگری برای او محرز گردد.

۶ ـ اسیر: کسی که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار در داخل و یا خارج از کشور گرفتار آمده و هویت و وضعیت وی مورد تأیید مراجع صلاحیتدار قرار گیرد.

۷ ـ آزاده: کسی که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار در داخل و یا خارج از کشور اسیر و سپس آزاد شده و افرادی که از تاریخ ۲۸/۵/۱۳۴۲ تا تاریخ ۱۶/۱۱/۱۳۵۷ با الهام از مبارزات و مجاهدات امام‌خمینی (ره) به دلایل امنیتی، مذهبی یا اتفاقات سیاسی دیگر حداقل به مدت سه ماه در بازداشت یا حبس قطعی بوده‌اند.

۸ ـ رزمنده: کسی که در راه تکوین، دفاع و حفظ ارزشها و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضدانقلاب و اشرار با تأیید مراجع ذیصلاح به طور فعال حضور یافته باشد.

۹ـ کشته شدن: مرگ ناشی از عوامل و افراد دیگر و حوادث و سوانح یا عمل مقتول.

۱۰ـ فوت (وفات): مرگ طبیعی بدون حادثه و سانحه یا در اثر بیماری.

۱۱ـ میدان نبرد: محدوده‌ای از مناطق جنگی یا عملیاتی که یگان‌ها و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران با کشور متخاصم درگیر شده و با تبادل آتش با سلاح‌های مختلف به مواضع یکدیگر حمله کرده و یا از آن دفاع می‌نمایند.

۱۲ـ منطقه جنگی: قسمتی از نقاط سرزمینی دو کشور متخاصم که نیروهای مسلح آنها با آرایش جنگی و صف آرایی نظامی در مقابل یکدیگر مستقر می‌شوند و با تبادل آتش‌های زمینی، دریایی و هوایی، درگیری ایجاد نموده و کشورهای درگیر را در شرایط ویژه قرار می‌دهند. این مناطق می‌تواند در نقاط مرزی و یا برون مرزی و یا عمق کشور واقع شود.

۱۳ـ منطقه عملیاتی منظم: مناطقی از کشور که نیروهای مسلح با سلاح و تجهیزات نظامی در اجرای وظایف و مأموریت‌های ابلاغی از رده فرماندهی، به منظور پیشگیری و مقابله با تهدیدات و نفوذ دشمن و عوامل آن در آن مناطق مستقر می‌شوند.

۱۴ـ منطقه عملیاتی نامنظم: بخشی از شهرها و مناطق جغرافیائی داخل کشور که عناصر ضد انقلاب و گروهک‌های مسلح با فعالیت خود امنیت منطقه را مورد مخاطره و تهدید قرار می‌دهند و نیروهای نظامی، انتظامی و امنیتی برای کنترل و مقابله با عوامل ناامنی و برقراری امنیت در آن مناطق مستقر می‌گردند.

۱۵ـ مأموریت: وظایفی که در راستای مواد (۲) و (۳) به افراد موضوع این آیین‌نامه از طرف رده مربوط واگذار می‌شود.

۱۶ـ مأموریت جنگی: مجموعه تحرکاتی که نیروهای مسلح کشور طی آن با صف‌آرایی نظامی و آرایش جنگی در مقابل دشمن در محدوده منطقه جنگی مستقر و درگیر می‌باشند.

۱۷ـ مأموریت رزمی: مأموریتی که نیروهای نظامی، انتظامی و امنیتی به صورت انفرادی و یا جمعی به منظور مقابله با تهاجم نظامی دشمن و یا مقابله با گروههای معارض و متجاوزین به حقوق عمومی و یا مقابله با تهدیدات آنها اجراء می‌نمایند.

۱۸ـ مأموریت ویژه: مأموریتی که در شرایط خاص و دشوار (جوی، سیاسی، اجتماعی، مکانی و زمانی) با صعوبت انجام می‌پذیرد و توسط افرادی که آموزش‌های ویژه‌ای نظیر تکاوری، خلبانی ویژه، چتربازی، رهایی گروگان، عملیات ویژه اطلاعاتی، نیروهای مخصوص و پارتیزان و چک و خنثی‌سازی و از این قبیل را گذرانده‌اند، اجراء می‌شود.

۱۹ـ مأموریت عملیاتی: مأموریتی که نیروهای نظامی و انتظامی به صورت انفرادی و یا جمعی به منظور پیشگیری و مقابله با تهدیدات و نفوذ دشمن و عوامل آن در مناطق عملیاتی و یا سایر نقاط هدف، اجراء می‌نمایند.

۲۰ـ مأموریت شناسایی رزمی: مأموریتی که نیروهای نظامی و انتظامی به صورت انفرادی و یا جمعی به منظور آگاهی و شناخت وضعیت و شرایط دشمن و گروههای معارض انجام می‌دهند که ممکن است همراه با درگیری باشد.

۲۱ـ مأموریت اطلاعاتی و امنیتی: اقدامات عملیاتی غیر آشکار نیروهای اطلاعاتی و امنیتی کشور (اعم از وزارت اطلاعات و نیروهای مسلح) که در راستای کشف، شناسایی، رصد و مراقبت و جمع‌آوری اخبار با هدف اشراف اطلاعاتی و امنیتی به منظور ضربه زدن به دشمن و عوامل آن و گروههای معارض و همچنین مقابله با اهداف و نفوذ آنها صورت می‌گیرد.

۲۲ـ مأموریت‌های مبارزه با گروههای معارض: مأموریت‌هایی که در چارچوب اجرای مأموریت ابلاغی، افراد نقش مستقیم داشته و به طور عملی واحد درگیر محسوب می‌شوند.

۲۳ـ عملیات مانوری (رزمایش): حرکات و جابه‌جایی عناصر رزمی، پشتیبانی رزم و پشتیبانی خدمات رزم و تمرینات نظامی و انتظامی و تاکتیکی که توسط یک واحد یا یگان، عمدتاً با سلاح، تجهیزات و وسایل جنگی به منظور سنجش و افزایش آمادگی رزمی افراد و تجهیزات برای دفاع و مقابله با تهدیدات و تهاجمات احتمالی دشمن انجام می‌گیرد.

۲۴ـ آموزش رزمی: مجموعه آموزش‌های انفرادی و یا جمعی که برای فراگیری استفاده از سلاح، مهمات، وسایل جنگی و تسلیحات ویژه و اقدامات تاکتیکی در محیطهای آموزشی با شرایط رزمی، انجام می‌پذیرد.
۲۵ـ رفت و برگشت از منطقه عملیاتی تا محل مرخصی: تردد در زمان و مکان مشخص به منظور استفاده از مرخصی، از منطقه عملیات به عنوان مبدأ تا مقصد اولیه و برگشت از مقصد اولیه یا محل استفاده از مرخصی به صورت مستقیم (بدون انقطاع زمانی) تا منطقه عملیات.
۲۶ـ دشمن: کشورهای متخاصم یا متجاوز و عوامل آنان که انقلاب اسلامی، تمامیت ارضی، حاکمیت، منافع و منابع ملی جمهوری اسلامی ایران را مورد تعرض قرار می‌دهند.
۲۷ـ اشرار: کسانی که به علت سابقه در تجاوز به حقوق عمومی و انجام اعمال تبهکارانه به این عنوان شناخته می‌شوند.
۲۸ـ گروهک‌ها و افراد ضد انقلاب: گروهها و افرادی که براساس حکم قانون یا مراجع قانونی به این عنوان شناخته می‌شوند.
۲۹ـ تبهکاران: کسانی که به صورت سازمان یافته به ایجاد ناامنی و فساد و خرابکاری مبادرت ورزیده و امنیت اجتماعی، اقتصادی و عمومی را به مخاطره می‌اندازند.
۳۰ـ سارقین مسلح: کسانی که با استفاده از سلاح گرم و سرد به سرقت مبادرت می‌ورزند.
۳۱ـ قاچاقچیان: کسانی که نسبت به ورود، خروج، خرید، فروش، حمل و نگهداری مواد مخدر و یا معامله، جابه‌جایی و نگهداری سلاح و مهمات، کالا و ارز و سایر موارد اقدام نموده و طبق قوانین و مقررات مربوط قاچاقچی محسوب شده و به موجب حکم قطعی مرجع قضایی محکوم گردیده‌اند یا تحت تعقیب مراجع قضایی قرار می‌گیرند.
۳۲ـ گروه‌های معارض: گروههای مذکور در بندهای (۲۷) تا (۳۱) این ماده.
۳۳ـ متجاوزین به حقوق عمومی: افرادی که از طریق زور، ارعاب، تهدید یا فریب اقدام به ارتکاب جرایمی همچون قتل، ضرب و جرح، سرقت و تجاوز به عنف نموده و باعث اخلال در نظم عمومی جامعه، برهم زدن امنیت اجتماعی و ایجاد فضای رعب، وحشت و آشوب در جامعه می‌شوند.
۳۴ـ تعقیب و مراقبت: اقدام عملی نسبت به جلوگیری از فرار و گریز و دستگیری و یا زیر نظر داشتن و دنبال کردن افراد حسب مورد تحت مأموریتی با همین عنوان و در محدوده زمانی معین.
۳۵ـ عملیات خرابکاری: مجموعه اقداماتی که توسط دشمن و افراد یا گروه‌های وابسته به آن به منظور تخریب، انهدام و آسیب‌رسانی به اماکن، تأسیسات، تجهیزات، مراکز نظامی و عمومی و دولتی به صورت محدود انجام می‌گیرد.
۳۶ـ حملات زمینی، هوایی و دریایی دشمن: مجموعه اقدامات عملی نظامی دشمن که باعث ایجاد خسارت و آسیب‌های جانی و مالی می‌گردد.
۳۷ـ اسارت: دستگیری، ربوده شدن و زندانی شدن توسط نیروهای مسلح خارجی و متخاصم در زمان جنگ و یا در عملیات‌های نظامی، انتظامی و اطلاعاتی.
تبصره ـ افراد دستگیر شده، ربوده شده و زندانی شده توسط گروههای معارض، گروگان محسوب شده و از حیث احکام تابع حکم اسیر می‌باشند.
۳۸ـ سوء قصد: اقدام به عملی مجرمانه برای تهدید امنیت جانی دیگران.
۳۹ـ ایام خدمت: زمان اشتغال به کار و یا وجود رابطه شغلی و استخدامی فرد با دستگاه مربوط.
۴۰ـ سهل‌انگاری: بی دقتی و اهمال در انجام کاری یا افراط و تفریط در فعل یا ترک فعل به صورت غیر آگاهانه.
۴۱ـ تقصیر: بی‌دقتی و خطا در انجام کاری یا افراط و تفریط در فعل یا ترک فعل به صورت آگاهانه.
۴۲ـ ترور: اقدامات هدفدار دشمن و گروههای معارض به منظور کشتن افراد اعم از مسئولین و مردم.
۴۳ـ عملیات تروریستی: اقدامات هدفدار دشمن و گروههای معارض که باعث بروز تلفات انسانی می‌شود.
۴۴ـ عوامل، منابع و مخبرین: افرادی که براساس تأیید وزارت اطلاعات و نیروهای مسلح ذی‌ربط، به این عنوان شناخته می‌شوند.
۴۵ـ ستاد کل: ستاد کل نیروهای مسلح
۴۶ـ نیروهای مسلح: ستاد کل نیروهای مسلح، ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران
۴۷ـ بنیاد: بنیاد شهید و امور ایثارگران
ماده۲ـ افراد و کارکنان مشمول بندهای زیر، شهید محسوب می‌شوند:

۱ـ رزمندگانی که در میدان نبرد توسط دشمن کشته می‌شوند.
۲ـ رزمندگانی که در حین نبرد و درگیری با دشمن فوت می‌کنند.
۳ـ افرادی که به سبب مأموریت‌های محوله در داخل منطقه عملیاتی توسط دشمن و عوامل آن کشته می‌شوند.
تبصره ـ افرادی که در زمان جنگ به سبب انجام مأموریت‌های مرتبط با جبهه و جنگ در اثر حوادث و سوانح در داخل منطقه عملیاتی کشته شده یا فوت می‌نمایند نیز مشمول این بند می‌باشند.
۴ـ افرادی که از طریق ترور یا عملیات خرابکاری دشمن و عوامل آن کشته می‌شوند.
۵ ـ کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در حین مأموریت مبارزه با گروه‌های معارض توسط آنان کشته می‌شوند.
۶ ـ کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در هرگونه مأموریت رزمی و شناسایی رزمی و یا ویژه به سبب اقدامات دشمن و یا گروههای معارض و یا عمل مؤثر و مستقیم در اجرای مأموریت کشته می‌شوند.
تبصره ـ تشخیص مأموریت‌های ویژه حسب مورد برای نیروهای مسلح برعهده ستاد کل و برای کارکنان وزارت اطلاعات برعهده وزارت اطلاعات است.
۷ـ کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در حین تعقیب و مراقبت گروههای معارض و یا دشمن توسط آنان کشته می‌شوند.
۸ ـ کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که به سبب خدمت یا عضویت در آن دستگاهها توسط دشمن و گروه‌های معارض کشته می‌شوند.
۹ـ کارکنان نیروهای مسلح و افرادی که در حین مأموریت در حملات زمینی، هوایی، دریایی و بمب‌گذاری دشمن و عوامل آن و یا گروهک‌های ضدانقلاب کشته می‌شوند.
۱۰ـ محافظان شخصیت‌ها و اماکن و اعضای گارد امنیت پرواز که در حال مأموریت توسط دشمن یا گروه‌های معارض کشته می‌شوند.
۱۱ـ کارکنان و مأموران نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که به سبب تهاجم یا مقابله با دشمنان و گروه‌های معارض (در صحنه نبرد و درگیری) کشته می‌شوند.
۱۲ـ کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در اسارت دشمن یا در گروگان گروه‌های معارض به تشخیص مراجع صلاحیتدار ضمن مقاومت و پایداری کشته شده یا فوت می‌شوند.
۱۳ـ کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که به سبب مأموریت و یا وظیفه محوله به علت برخورد یا در حال خنثی‌سازی تسلیحات دارای مواد منفجره، شیمیایی، هسته‌ای، میکروبی و بیولوژیکی و سایر سلاحهای جنگی و پاکسازی میادین مین کشته می‌شوند.
۱۴ـ نیروهای بسیجی که براساس قانون حمایت قضایی از بسیج ـ مصوب ۱۳۷۱ـ هنگام برخورد با جرایم مشهود در حین انجام وظیفه یا به سبب آن توسط مرتکبان جرایم مشهود کشته می‌شوند.
۱۵ـ افرادی که به تشخیص دادگاه صلاحیت‌دار در حال انجام فریضه امر به معروف و نهی از منکر کشته می‌شوند.
۱۶ـ افرادی که مقام معظم رهبری آنان را طی فرمان خاص به عنوان شهید اعلام نمایند.
ماده۳ـ کارکنان و افراد مشمول بندهای زیر، در حکم شهید محسوب می‌شوند:
۱ـ رزمندگانی که در داخل منطقه عملیاتی به سبب مأموریت‌های محوله کشته می‌شوند.
۲ـ کارکنان نیروهای مسلح که در حوادث و سوانح ناشی از پروازهای نظامی و انتظامی و یا حرکت شناورهای سطحی و زیرسطحی به منظور شرکت در مأموریت‌های رزمی، شناسایی رزمی، رزمایشها و عملیات علیه دشمن، گروه‌های معارض و همچنین پروازهای آزمایشی و آموزش رزمی کشته می‌شوند.
تبصره ـ تشخیص مأموریت‌های موضوع این بند به عهده ستاد کل می‌باشد.
۳ـ کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در مسیر رفت و برگشت به منطقه عملیاتی به سبب مأموریت یا مرخصی عملیاتی در اثر حوادث و سوانح بدون تقصیر کشته می‌شوند.
۴ـ کارکنان نیروهای مسلح که در رفت و برگشت از شروع تا خاتمه مأموریت‌های رزمی، جنگی، ویژه و یا مبارزه با گروه‌های معارض کشته می‌شوند.
۵ ـ کارکنان نیروهای مسلح که در مقابله یا رفع تهدیدات دشمن و عوامل آن و حضور در مناطق درگیری در مسیر اعزام و یا برگشت به سبب مأموریت کشته می‌شوند.
۶ ـ کارکنان نیروهای مسلح که در حین اجرای مأموریت‌های عملیاتی قرارگاه مرکزی حضرت خاتم‌الانبیاء (ص) به علت سوانح یا حوادث کشته می‌شوند.

۷ـ کارکنان نیروهای مسلح و افراد شرکت‌کننده‌ای که در حین رزمایش‌های مصوب قرارگاه مرکزی حضرت خاتم‌الانبیاء (ص) اجراء می‌گردد، کشته می‌شوند.

تبصره۱ـ تحرکات و جابجایی نیروها، تجهیزات، نفرات با منظور رزمایش که خود نوعی رزمایش محسوب می‌شود، مشمول این بند می‌شود.

تبصره۲ـ تشخیص رزمایش‌ها به عهده ستاد کل می‌باشد.

۸ ـ افرادی که در حین رزمایشهای نیروهای مسلح مصوب فرماندهان کل ارتش، سپاه و نیروی انتظامی کشته می‌شوند.

۹ـ کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در هرگونه آموزش‌های رزمی و اطلاعاتی کشته می‌شوند.

۱۰ـ کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که به سبب مأموریت محوله در حین تحقیقات، آزمایش یا تولید سلاح، مهمات، وسایل جنگی و یا تجهیز آنها و خنثی‌سازی بمب کشته می‌شوند.

۱۱ـ کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در حال تعقیب و مراقبت دشمن یا گروه‌های معارض در اثر حوادث و سوانح کشته می‌شوند.

۱۲ـ کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که توسط سارقین و متجاوزین به جان، مال و ناموس مردم و حقوق عمومی به سبب مأموریت کشته می‌شوند.

۱۳ـ کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که به سبب خدمت و فعالیت سازمانی و در راستای اجرای وظایف محوله از طریق سوء قصد کشته می‌شوند.

۱۴ـ افرادی که به سبب مأموریت‌های محوله و پاسداری و حفاظت از اموال یا منابع طبیعی و محیط زیست و همچنین اماکن و مراکزی که نیروهای مسلح براساس مقررات یا مصوبات خاص شورای عالی امنیت ملی یا شورای امنیت کشور یا شورای تأمین استان موظف به حراست از آن مراکز هستند، مورد هجوم دشمن و گروه‌های معارض واقع و در اثر درگیری با آنها کشته می‌شوند.

تبصره ـ مرجع تشخیص افراد مشمول بندهای (۱۳) و (۱۴) در مورد نیروهای مسلح، نیروی ذی‌ربط و در مورد سایر افراد حسب مورد وزارت اطلاعات یا پلیس امنیت نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد و در مواردی که ابهام وجود دارد، نظر ستاد کل ملاک عمل خواهد بود.

۱۵ـ جانبازان هفتاد درصد و بالاتر براساس ملاک درصد بنیاد که فوت نموده یا کشته می‌شوند.

۱۶ـ اتباع ایرانی که توسط گروهک‌های ضدانقلاب یا جریانات اعتقادی منحرف با هدف ضربه‌زدن به نظام جمهوری اسلامی ایران و ایجاد رعب و وحشت در جامعه کشته شده و یا می‌شوند.

تبصره۱ـ تشخیص جریانات اعتقادی منحرف با وزارت اطلاعات و سایر مراجع امنیتی ذی‌ربط می‌باشد.

تبصره۲ـ برای افراد غیرنیروهای مسلح و وزارت اطلاعات، رعایت مفاد تبصره (۱) ماده واحده قانون حمایت از افرادی که توسط گروهک‌های ضدانقلاب و منحرفین اعتقادی، اسیر، کشته و یا معلول می‌شوند ـ مصوب ۱۳۸۹ـ الزامی است.

۱۷ـ کسانی که در حملات هوایی یا موشکی یا بمب‌گذاری توسط دشمن، ضدانقلاب و عوامل آنها کشته می‌شوند.

تبصره ـ مرجع تشخیص مصادیق این بند در حوادث مربوط به بمب‌گذاری، وزارت اطلاعات و در مورد اماکن نظامی، نیروهای مسلح و در خصوص سایر موارد، شورای تأمین استان می‌باشد.

۱۸ـ افرادی که در حین درگیری بین نیروهای مسلح و دشمن یا گروه‌های معارض کشته می‌شوند.

تبصره ـ پذیرش شهادت اینگونه افراد، منوط به تأیید صلاحیتهای امنیتی توسط وزارت اطلاعات و تأیید وقوع حادثه برای افراد، شورای تأمین استان می‌باشد.

۱۹ـ مهاجران و کسانی که در مناطق جنگی به علت برخورد با مواد منفجره از قبیل نارنجک، مین، گلوله توپ، بمب و نظایر آن کشته می‌شوند.

تبصره۱ـ برای اجرای این بند رعایت تبصره (۴) اصلاحی ماده واحده قانون برقراری حقوق وظیفه یا مستمری بازماندگان آن دسته از مهاجران و کسانی که به مناطق جنگی مراجعت نموده و به علت برخورد با مواد منفجره، معلول یا فوت می‌شوند ـ مصوب ۱۳۸۹ـ ضروری است.

تبصره۲ـ افرادی که با قصد قاچاق و یا به دلیل ورود و خروج غیرقانونی از مرز کشته می‌شوند، مشمول این بند نمی‌باشند.

ماده۴ـ غیرنظامیانی که برای انجام مأموریت‌های مندرج در مواد (۲) و (۳) این آیین‌نامه به نیروهای مسلح مأمور می‌شوند یا از طرف نیروهای مسلح مأموریت به آنها واگذار می‌شود، از نظر شمول این آیین‌نامه در حکم کارکنان نیروهای مسلح خواهند بود.

ماده۵ ـ ایثارگران موضوع این آیین‌نامه که به تشخیص کمیسیون پزشکی ذی‌ربط براثر جراحات و صدمات حاصل از مواد (۲) و (۳) فوت می‌نمایند حسب مورد شهید یا در حکم شهید محسوب می‌شوند.

ماده۶ ـ مناطق جنگی و عملیاتی توسط ستاد کل و مناطق امنیتی حسب مورد توسط ستاد کل یا وزارت اطلاعات تعیین و اعلام می‌شود.

ماده۷ـ عوامل، منابع و مخبرینی که به سبب همکاری با نیروهای مسلح یا وزارت اطلاعات توسط دشمن یا گروه‌های معارض کشته می‌شوند، حسب مورد شهید و در حکم شهید محسوب می‌شوند.

تبصره ـ درخصوص پذیرش افراد و منابع و مخبرینی که همکاری مستمری با دشمن و یا گروههای معارض داشته و دارای سوابق سوء اجتماعی بوده و در زمان همکاری با نیروهای امنیتی و اطلاعاتی و نظامی و انتظامی توسط عوامل دشمن یا گروههای معارض کشته می‌شوند در کمیسیون مشترکی متشکل از بنیاد و سازمان یا یگان مربوط تشکیل می‌شود، تصمیم‌گیری خواهد شد.

ماده۸ ـ مرجع پذیرش و تطبیق مصادیق شهید و در حکم شهید با مفاد این آیین‌نامه براساس اعلام کمیسیون‌های تشخیص و کمیسیونهای احراز و تجدیدنظر در قوانین استخدامی نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات، بنیاد می‌باشد.

ماده۹ـ احراز و تعیین تکلیف کسانی که در اجرای مأموریتهای مندرج در مواد (۲) و (۳) این آیین‌نامه، مفقودالاثر، مجروح و اسیر شده و یا به گروگان گرفته می‌شوند، مطابق مواد این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده۱۰ـ در صورت بروز ابهام در تطابق مصادیق شهید و در حکم شهید با مفاهیم آن و سایر مصادیق ایثارگری، بین نیروهای مسلح و بنیاد، پرونده براساس اختیارات ناشی از گردشکار پرونده‌های مسدود به شماره ۵۱۷۳ مورخ ۱۱/۱۱/۱۳۶۹ مصوب مقام معظم رهبری به شرح ماده (۱۱) اتخاذ تصمیم و تعیین تکلیف می‌شود.

ماده۱۱ـ وظایف و مسئولیت‌های نیروهای مسلح، بنیاد و ستاد کل و وزارت اطلاعات درخصوص احراز مصادیق شهید، در حکم شهید و سایر مصادیق ایثارگری به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف ـ نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات:

۱ـ براساس مواد (۱۲۰) و (۱۲۱) قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران ـ مصوب ۱۳۶۶ـ ، مواد (۱۳۴) و (۱۳۵) قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ـ مصوب ۱۳۷۰ـ و مواد (۱۴۰) و (۱۴۱) قانون استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ـ مصوب ۱۳۸۲ـ و مواد (۵۳) و (۶۸) قانون استخدامی وزارت اطلاعات ـ مصوب ۱۳۷۴ـ ، مسئولیت تشخیص و تعیین تکلیف و احراز اولیه مصادیق، حسب مورد به عهده نیروی مسلح مربوط و وزارت اطلاعات خواهد بود.

۲ـ نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات پس از بروز حادثه نسبت به تشکیل پرونده تعیین وضعیت کارکنان خود و افرادی که در مأموریت دچار حادثه شده‌اند از لحاظ تطبیق حادثه با مواد و بندهای این آیین‌نامه براساس گزارش روز حادثه، فرم (برگه) کمیسیون‌های مذکور در بند (۱) و مدارک بالینی و دستورالعمل‌های مرتبط اقدام می‌نمایند.

۳ـ امور ایثارگران نیروهای‌مسلح و وزارت اطلاعات در صورت احراز شهادت یا سایر مصادیق ایثارگری، رأی صادره را به همراه مدارک کامل پرونده به بنیاد ارسال و پی‌گیری می‌نمایند.

ب ـ بنیاد:

۱ـ بنیاد به محض دریافت پرونده و رأی صادره از سوی کمیسیون‌های احراز سازمان یا نیروی مربوط نسبت به تشکیل و پذیرش پرونده اقدام و نتیجه را به نیرو یا سازمان مربوط و ذینفع اعلام می‌نماید.

۲ـ در صورت وجود ابهام و یا نقص مدارک پرونده، بنیاد موظف است موارد را ظرف سه ماه به صورت مستدل به سازمان مربوط اعلام و تکمیل مدارک پرونده را درخواست نماید.

۳ـ در صورت باقی بودن ابهام در موارد بند (۲)، پرونده در کمیسیون مشترک سازمان یا نیروی مربوط و بنیاد که محل آن با توافق طرفین می‌باشد برگزار و رأی صادره لازم‌الاجراء خواهد بود.

۴ـ در صورت عدم اتفاق آرا، بنیاد پرونده موردنظر را ظرف یک ماه پس از تشکیل کمیسیون مشترک براساس گردشکار موضوع ماده (۱۰) به امور ایثارگران ستاد کل ارسال نموده و درخواست بررسی و صدور رأی نهایی می‌نماید.

پ ـ ستاد کل:

براساس گردشکار شماره ۵۱۷۳ مورخ ۱۱/۱۱/۱۳۶۹ مصوب مقام معظم رهبری، امور ایثارگران ستاد کل موظف است پرونده‌های اختلافی (بین بنیاد و نیروهای مسلح) را بررسی و ظرف سه ماه از تاریخ وصول پرونده، رأی نهایی را در مورد آن صادر نماید و رأی مذکور برای طرفین لازم‌الاجراء است.

ماده۱۲ـ با افراد ذینفع و کسانی که در تهیه مدارک و مستندات و یا تطبیق حوادث و سوانح پیش آمده با مفاد این آیین‌نامه در سیر تشکیل پرونده و احراز آن مرتکب تخلف گردند حسب مورد مطابق قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح ـ مصوب ۱۳۸۲ـ و آیین‌نامه انضباطی نیروهای مسلح و قوانین و مقررات مربوط رفتار خواهدشد و حسب مورد عنوان ایثارگری در آن مورد منتفی می‌شود.

ماده۱۳ـ چنانچه فردی از مشمولان این آیین‌نامه براساس رأی قطعی مراجع قضایی دارای فساد اخلاقی یا سابقه ارتکاب جرم بر ضد امنیت ملی تشخیص داده شود از شمول ایثارگری خارج می‌شود.

ماده۱۴ـ صدور مجوز دفن برعهده بنیاد است و بنیاد موظف است درخصوص دفن ایثارگران و رزمندگان و مشمولین این آیین‌نامه در قطعه شهدا که امکان احراز شهادت آنان وجود دارد حداکثر ظرف دو روز از زمان وصول گزارش نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات و یا سازمان ذی‌ربط مطابق فرم (برگه) مربوط اعلام نظر نماید.

ماده۱۵ـ نظارت برحسن اجرای این آیین‌نامه برعهده ستاد کل و بنیاد خواهد بود.

معاون اول رئیس جمهور ـ اسحاق جهانگیری